



**Република Србија**  
**ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД**  
**Прев 193/2022**  
**01.09.2022. године**  
**Београд**

**У ИМЕ НАРОДА**

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Предузеће за трговину на велико и мало ЋУРДИЋ ДОО Београд, Унска бр. 1, чији је пуномоћник Александар Самуиловић, адвокат у ..., против туженог ГРАД БЕОГРАД, кога заступа Градско правобранилаштво Града Београда, Београд, ради исплате, вредност предмета спора 24.027.993,47 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 1Пж 205/21 од 21.10.2021. године, у седници већа одржаној 1. септембра 2022. године, донео је

**ПРЕСУДУ**

Ревизија туженог се **ОДБИЈА** у делу којим се побија пресуда Привредног апелационог суда 1Пж 205/21 од 21.10.2021. године у делу одлуке о тужбеном захтеву за главни дуг, за законске затезне камате на главни дуг од подношења тужбе 20.01.2017. године до исплате, и одлука о трошковима поступка, као неоснована, док се ревизија **УСВАЈА и ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Привредног апелационог суда 1Пж 205/21 од 21.10.2021. године у делу одлуке о тужбеном захтеву за законске затезне камате, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца за законске затезне камате на износ главног дуга од 24.026.254,74 динара за период до дана подношења тужбе, односно до 19.01.2017. године, као неоснован.

**ОДБИЈА СЕ** захтев туженог за накнаду трошкова поступка по ревизији.

**Образложење**

Привредни апелациони суд је донео пресуду 1 Пж 205/21 дана 21.10.2021. године којом је одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио пресуду Привредног суда у Београду 38П 1256/18 од 14.10.2020. године којом је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 24.026.254,74 динара на име главног дуга, са законском затезном каматом на појединачне износе од одређених датума до исплате и обавезан је тужени да тужиоцу накнади парничне трошкове у износу од 1.451.471,00 динар са законском затезном каматом од дана извршности одлуке о трошковима до исплате.

Против наведене другостепене пресуде је тужени изјавио дозвољену и благовремену ревизију, којом пресуду побија због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/2011 ... 18/2020) и одлучио да је ревизија делимично основана.

Побијана пресуда је донета без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводи ревизије да је другостепени суд погрешно ценио доказе не стоје, јер другостепени суд није ценио доказе и утврђивао чињенично стање, већ је прихватио за правилно утврђено чињенично стање од стране првостепеног суда.

Према чињеничном стању на коме су засноване првостепена и другостепена пресуда, утврђеном од стране првостепеног суда, парничне странке су биле у пословном односу који су уредиле Уговором о поверавању превоза путника у јавном градском превозу Београд од 29.12.2005. године. Тим уговором је тужени поверио тужиоцу као превознику обављање превоза путника у Београду на означеним линијама. Чланом 4. уговора одредили су параметре на основу којих долази до промене уговорене цене, тако да се цене мењају када је промена параметара таква да изазива промену основне цене за више од 5%, с тим да контролу цене и предлог за њену измену ради овде тужени на основу захтева превозника, а рок за одговор на захтев превозника је 10 дана. Парничне странке су анексима кориговали договорене цене. Осим наведеног, парничне странке су закључиле и Уговор о поверавању превоза путника у јавном линијском превозу у Београду дана 27.03.2008. године којим је тужени поверио тужиоцу да обавља превоз са б соло возила према распореду линија, којим су у члану 5. такође договорили параметре на основу којих долази до промене уговорене цене, тако да се цене мењају када је промена параметара таква да изазива промену основне цене за више од 5%, с тим да контролу цена и предлог за њену измену ради овде тужени на основу захтева превозника, да Дирекција за јавни превоз захтев превозника разматра 25-тог у месецу у коме су поднети, те да у случају да је потврђена промена збирне вредности параметара за више од 5% основна цена ће се кориговати за установљени проценат и примењиваће се од 1. дана наредног месеца. Из садржине налаза и мишљења вештака утврђено је да су у моменту подношења захтева за корекцију цена, промене свих уговорених параметара заједно превазилазиле проценат промена од 5%, и то на дан 28.08.2013. године за 5.175.1822%, а на дан 25.03.2014. године за 6,3361321%, од чега тужени није признао никакав проценат повећања. Да је тужени извршио корекцију цена по поднетим захтевима у складу са уговором и припадајућим анексима за сваки месец појединачно почев од 01.12.2013. године до 31.12.2015. године, обавеза туженог према тужиоцу би износила још додатих 24.026.254,74 динара.

Првостепени суд је закључио да је смисао одредбе члана 4. Уговора од 29.12.2005. године, односно члана 5. Уговора од 27.03.2008. године, да се уговорена цена услуга превоза повећава када се промене параметри који одређују цену услуга, а да је ствар технике спровођења промена подношење захтева за повећање цена од стране превозника, те да неподношење захтева од стране тужиоца нема за последицу губљење права на повећање цена услуга превоза према туженом. Ово зато што је

тужени имао, или је могао имати исто сазнање о промени параметара за повећање цена као и тужилац, јер се радило о објективно познатим параметрима (промена евра, промена цена на мало, промена просечног БЛД у Београду, промена цене горива) и имао уговорно овлашћење да и сам покрене поступак за измену цена, те је о испуњености услова за измену цена био обавештен и од других превозника, било испостављањем фактура са увећаном ценом, било подношењем захтева дирекцији.

Другостепени суд сматра да је првостепени суд правилно утврдио заједничку намеру уговорача приликом закључења предметних уговора и правилно тумачио спорне одредбе. Надаље, сматра да када се због промене уговорених параметара на основу којих се формира цена испуне услови за повећање цена услуга превоза, а дирекција не изврши исплату кориговане цене, тада тужилац има право да тражи наплату по промењеним – вишим ценама, која му не може бити ускраћена, нити ограничена сагласношћу туженог као друге уговорне стране, те да би такво овлашћење туженог морало да се јасно уговором предвиди.

На основу тако изражених ставова су нижестепени судови обавезали туженог да тужиоцу плати разлику у цени између оног што је већ платио за спорни период по испостављеним фактурама тужиоца и износа који би тужиоцу припадао по измењеним ценама, као испуњење уговорне обавезе туженог.

Ревидент побија правилност одлуке о тужбеном захтеву тиме што истиче да тужилац није поднео ниједан захтев за промену цена из уговора, нити је испоставио фактуре по новим, аутоматски повећаним ценама, те нема услова за обавезивање туженог на исплату када о промени цене није постигнута сагласност воља уговорних страна, анексом, како је међу парничним странкама устаљена пракса. Шта више изостао је захтев тужиоца да би се спровела процедура измене уговора о његовом битном елементу.

Ревизијски суд закључује да је према утврђеној садржини уговора које су странке закључиле цена услуга одредива, тако да зависи од промене одређених елемената, према којима се утврђује, што значи да до промене долази аутоматски. Тужени је у обавези да тужиоцу плати цену утврђену према предвиђеним елементима примењеним на дан када је тужени требало да је утврди, било по захтевима превозника, било по сопственој иницијативи, када до уговорене промене тих елемената дође. Али, подношење захтева од стране тужиоца јесте битно за доспелост обавезе на плаћање по промењеним ценама. У ситуацији када су одредбама уговора предвиђени рокови за испуњење обавезе туженог на исплату тужиоцу по месечним обрачунима, али уговор предвиђа и захтев тужиоца као уговорне стране за измену цене, тада тужилац нема право на законске затезне камате за период пре него што се туженом обратио за исплату по коригованим, вишим ценама. Ревизијски суд сматра да је уговором међу странкама предвиђен захтев тужиоца као његово право, али и обавеза савесне стране да позове туженог на испуњење када се за такву, повећану цену стекну услови. Стога се туженом не може ставити на терет обавеза плаћања законских затезних камата на утврђени износ разлике у цени пре подношења тужбе у овој парници, као првог обраћања тужиоца за исплату. То је у складу са одредбом члана 324. став 2. Закона о облигационим односима, јер уговором није изричито одређен рок туженом за плаћање разлике по коригованим ценама.

Стога је ревизија делимично усвојена, у делу који се тиче законске затезне камате на износе главнице на име разлике у цени за период до тужбе и у том делу је преиначена побијана пресуда, применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Ревизија није основана у делу којим се побија правноснажна пресуда о тужбеном захтеву за главни дуг, јер обавеза туженог произилази из уговорних одредаба, те је тужилац овлашћен да од туженог захтева плаћање цене у складу са уговором, сходно одредби члана 262. став 1. Закона о облигационим односима. Тужилац на досуђени износ главног дуга има право на законске затезне камате од дана подношења тужбе, до исплате, сходно одредбама члана 277. став 1. Закона о облигационим односима. Према томе је ревизија у наведеном делу одбијена применом одредбе члана 415. Закона о парничном поступку.

Како је тужени успео са ревизијом само у односу на споредан захтев, одбијен је његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, применом одредаба члана 153. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија  
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Марина Антонић